

Original Makale / Original Article

Velilerin Özel Okul Tercih Nedenleri Reasons for Parents Choosing Private Schools

Mustafa ORHAN¹, Murat DEMİRKOL²

¹T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Erzurum, Türkiye

²Fırat Üniversitesi Kovancılar Meslek Yüksek Okulu, Elazığ, Türkiye

¹Republic of Turkey Ministry of National Education, Erzurum, Türkiye

²Fırat University Kovancılar Vocational School, Elazığ, Türkiye

MAKALE BİLGİSİ

Makale Hakkında

Geliş tarihi: 21 Mayıs 2024

Revizyon tarihi: 25 Mayıs 2025

Kabul tarihi: 29 Mayıs 2025

Anahtar kelimeler:

Özel okul, veli, tercih, beklenti.

ARTICLE INFO

Article history

Received: 21 May 2024

Revised: 25 May 2025

Accepted: 29 May 2025

Key words:

Private school, parent, preference, expectation.

ÖZ

Özel okullara olan talebin giderek arttığı günümüzde, velilerin bu okulları tercih etme nedenlerini anlamak, eğitim politikalarının ve ailelerin beklentilerinin daha iyi kavranması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda çalışmanın amacı, velilerin özel okul tercih nedenlerini belirlemektir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Erzurum ili Aziziye, Palandöken ve Yakutiye merkez ilçelerindeki ilkokul, ortaokul ve liselerde çocuğu öğrenim gören ve maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle seçilen 32 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada velilerin özel okul tercih nedenlerinde en fazla, eğitim kalitesi görüşünün ifade edildiği belirlenmiştir. Velilerin özel okuldan beklentilerinde en fazla kaliteli eğitim ifadesi; özel okulun, veli beklentilerini karşılamak için yaptıklarında ise en fazla iletişim ifadesi ön plana çıkmıştır. Araştırmada velilerin özel okul tercihlerinde ve özel okul beklentilerinde eğitimin kalitesi görüşünün ön planda olması; eğitimin kalitesine etki edebilecek unsurların dikkate alınması gerektiği sonucunu ortaya çıkardığını söylemek mümkündür. Bununla birlikte özel okullara yönelik yapılan çıkarımların resmi okullar için de yapılabileceği söylenebilir.

ABSTRACT

In contemporary society, characterised by an escalating demand for private educational institutions, it is imperative to discern the underlying factors that motivate parents to opt for these schools. This understanding is crucial for a comprehensive evaluation of educational policies and the expectations of families. The objective of this study is to ascertain the factors that motivate parents to enrol their children in private schools. The study was designed using a phenomenological approach, incorporating qualitative research methods. The study group for the research project consists of 32 parents of students enrolled in primary, secondary and high schools in the central districts of Aziziye, Palandöken and Yakutiye in Erzurum.

*Sorumlu yazar / Corresponding author

*E-mail address: mdemirkol@firat.edu.tr

province. The selection of participants was conducted using the maximum diversity sampling method. The research data were obtained through the utilisation of a semi-structured interview form. The data was analysed using a content analysis method. The study concluded that the predominant rationale for parents' inclination towards private schools was the perceived quality of education. It is evident that parents of pupils at private schools have expectations of a high standard of education. The private school has endeavoured to meet these expectations by communicating with parents. It is evident from the research that the quality of education is a primary concern for parents when selecting private schools. This indicates that factors influencing educational quality should be given due consideration. Nevertheless, it can be argued that the inferences made for private schools can also be made for public schools. However, it can be said that the inferences made for private schools can also be made for public schools.

Cite this article as: Orhan, M., Demirkol, M. (2025). Velilerin Özel Okul Tercih Nedenleri. *Yıldız Journal of Educational Research*, 10(1), 29–41.

GİRİŞ

Eğitim insanların yaşamı boyunca süregelen, onların yaşamlarını kolaylaştıran ve sosyal hayatlarını düzenleyen bir yapıdır. Ayrıca eğitim, iktisadi açıdan da önemli olmakta ve beşeri sermayesi iyi yetiştirilmiş olan toplumların kalkınma sürecini hızlandıran önemli bir etmendir (Yirci ve Kocabaş, 2004). Eğitimin merkezi olan okullar, öğrencilere temel okula yazma becerilerinden başlayan akademik becerilen yanı sıra, kültürel, duygusal ve sosyal becerilerin kazandırıldığı kurumlardır (Güven, 2019). Okul, bireyin aile hayatının ardından karşılaştığı ve dış dünya ile etkileşime girdiği ilk toplumsal alan olmakla birlikte, birçok ülkede zorunlu temel eğitim gereği, bu kurum kaçınılmaz bir sosyal çevre niteliği taşımaktadır (Çiftçi, Yayla ve Sağlam, 2021). Her ne kadar günümüzde bilgi üretme ve paylaşma olanakları genişlemiş olsa da, okullar hâlâ bilgiyi güce dönüştüren temel kurumlar olarak stratejik bir öneme sahiptirler (Sayılan, 2007). Okul, gelecek nesilleri yetiştirdiği için toplumun en kritik kurumlarından biri olarak kabul edilir (Karataş ve Varlık, 2019). Öğrenciler, özel olarak hazırlanmış eğitim ortamlarında, öğretmenlerin rehberliğinde yeni bilgiler, beceriler, tutumlar ve idealler kazanırlar (Uysal, 2017).

Okulların eğitim üzerindeki etkisi, aileleri öğrencileri için okul tercihlerinde nitelikli okul aramaya itmiş ve özel okullar bu noktada veliler tarafından değerlendirilmeye alınmıştır (Kurban, 2021; Bayar ve Akın, 2023). Hem kamu hem de özel sektöre ait olabilen okullar, çeşitli özellikler bakımından farklılık gösterirler (Dilara Keskin ve Turna, 2010). Devlet okulları ile özel okullar arasında, akademik başarı, fiziksel imkânlar ve boşa geçirilen zaman açısından ortaya çıkan farklar, ailelerin okul tercihlerini büyük ölçüde etkilemektedir. Bu farklılıklar, özel okullar arasında da tercih yapılırken dikkate alınan önemli faktörlerdendir.

Özel okullar, devletin denetimi ve gözetimi altında eğitim alanında faaliyet gösteren, belirli bir ücret mukabilinde hizmet veren, yerli ya da yabancı gerçek ve tüzel kişiler tara-

findan kurulabilen eğitim kurumlarıdır (Dinler ve Subaşı, 2003; Aslan, 2019). 24 Ocak 1980'den itibaren Türkiye'nin benimsediği neoliberal politikalar ve serbest piyasa ekonomisine geçiş sonrasında hızla gelişen özel öğretim kurumları, kuruluş ve işleyişleri yasal düzenlemelere tabidir ve Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından denetlenmektedir (Kurada, 2022). Milli Eğitim Bakanlığı'nın Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği, Türkiye'de özel öğretim kurumlarının kuruluş, yönetim, denetim ve işleyiş ile ilgili esasları düzenlemektedir. Bu özel okullar, okul öncesi eğitimden yükseköğretime kadar her eğitim kademesinde örgün eğitim hizmetleri sunmaktadırlar (Canitez ve Kocabaş, 2020). Devlet okulları, hükümet tarafından kurulmuş, finanse edilmiş ve yönetilmek üzere hükümet tarafından atanan müdürlerin denetiminde olan eğitim kurumları iken; özel okullar, bireyler ve sivil toplum kuruluşları gibi özel sektör unsurları tarafından kurulan, finanse edilen ve yönetilen kurumlardır (Kırmızı, 2014; Yaman, 2021). Her iki tür okul da, öğrencileri yükseköğrenime ve toplumda etkin bir yaşam sürmek için hazırlamak amacıyla aynı müfredata tabidir (Nartgün ve Kaya, 2016).

Bir asırlık geçmişe sahip olan özel okullar, her geçen gün artan talep ve ilgi görmekte ve buna bağlı olarak sayıları artmaktadır (Ünsal ve Çetin, 2019). Özel okullara olan talebin (Bozyiğit, 2017) sebepleri arasında; yüksek standartlarda fiziki koşullar, uluslararası eğitim yaklaşımlarının benimsenmesi, kaliteli eğitim sunumu, teknolojiyi takip etme, ulusal ve uluslararası sınavlardaki başarıları, yabancı dil eğitimindeki üstünlükleri, sosyal ve sportif faaliyetlerin yoğunluğu, eğitim süreçlerine teknolojiyi entegre etme, etkili rehberlik hizmetleri, veli işbirliği, akademik olarak deneyimli ve donanımlı eğitim kadrosu, ve özgün program uygulamaları yer almaktadır (Gürler, 2020; Maral, 2022; Uygun, 2023). Rekabet ortamının getirdiği koşullar nedeniyle, özel okullar veli ve öğrenci beklentilerini karşılamak adına fiziki alt yapılarını güçlendirme ve nitelikli öğretmenler istihdam etme yoluna gitmektedirler (Cerev ve Coşkun, 2020; Kurban, 2021). Ayrıca, teknolojiyi eğitim süreçlerine entegre ederek

öğrenci ve velilere araştırma, inceleme ve değerlendirme yapma imkânı sunarlar, böylece kaliteli eğitim ve öğretim beklentilerine yanıt vermeye çalışırlar (Çelikten, 2010; Çimen ve Karadağ, 2020). Ayrıca çalışan anne-babalar, şehir yaşamının getirdiği zorluklar nedeniyle, çocuklarını olumsuz alışkanlıklardan koruma isteği ve kendi zamanlarının kısıtlılığı nedeniyle kazandıramadıkları manevi değerleri öğretecek okulları tercih etme eğilimindedirler. Bu yüzden, akademik başarının yanı sıra değer eğitimi de sunan okullar, bu ebeveynler için daha cazip bir seçenek haline gelmektedir (Avşar, 2016).

Eğitim, bireylerin yaşamını şekillendiren ve toplumların kalkınmasında kritik bir rol oynayan bir süreçtir. Okullar, bireylerin akademik bilgi ve beceriler kazanmasının yanı sıra, duygusal, sosyal ve kültürel gelişmelerini de destekleyen kurumlar olarak öne çıkmaktadır. Ancak, aileler için çocuklarını gönderecekleri okul türü konusunda karar vermek, eğitim sürecinin en önemli adımlarından biridir. Devlet okulları ve özel okullar arasındaki farklılıklar, velilerin kararlarını etkileyen önemli faktörler arasında yer almaktadır. Özel okullar, sundukları fiziksel imkanlar, akademik başarı oranları, yabancı dil eğitimi ve sosyal faaliyetlerin çeşitliliği gibi özelliklerle dikkat çekerken, aileler bu özellikleri göz önünde bulundurarak tercihlerde bulunmaktadır. Literatürde, velilerin özel okul tercihlerini etkileyen faktörler üzerine çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bozyiğit (2017), Maral (2022) ve Uygun (2023) gibi araştırmacılar, özellikle özel okulların fiziki koşulları ve eğitim öğretim faaliyetlerinin etkililiğinin velilerin tercihlerinde öne çıkan başlıklar olduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışmalar, velilerin özel okulları tercih etme nedenlerini anlamaya yönelik önemli bulgular sunmaktadır. Ancak bu çalışmalar genellikle belirli faktörler üzerine yoğunlaşmış ve velilerin okul tercihlerindeki bütüncül motivasyonları tam anlamıyla kapsayacak şekilde derinlemesine incelemelerde bulunmamıştır.

Bu çalışma, literatürdeki önceki araştırmalardan farklı olarak, velilerin devlet okullarından özel okullara yönelme süreçlerinin arkasındaki motivasyonları daha kapsamlı bir şekilde ele almayı amaçlamaktadır. Çalışma, hem sosyo-ekonomik hem de psikolojik faktörleri dikkate alarak, velilerin karar verme süreçlerini daha geniş bir perspektiften inceleyecektir.

Bu bağlamda, araştırma hem eğitim politikalarının şekillendirilmesinde hem de özel ve devlet okullarının stratejik planlamalarında kullanılabilecek değerli veriler sunmayı hedeflemektedir. Velilerin okul tercihlerine dair motivasyonlarını daha iyi anlamak, eğitim sisteminin her seviyesinde öğrenci ihtiyaçlarının daha etkili bir şekilde karşılanmasına yardımcı olabilir. Bu çalışma, velilerin tercih süreçlerinin derinlemesine anlaşılması yoluyla, eğitim politikaları ve okul yönetimi açısından yeni stratejiler geliştirilmesine olanak tanıyacaktır.

YÖNTEM

Araştırma, nitel araştırma desenlerinden olan olgubilim (fenomenoloji) deseninde gerçekleştirilmiştir. Yunanca görünümün manasını ifade eden fenomen kelimesinden türemiş olan fenomenoloji kendi deneyimlerimizin, nesnelerin ve olayların bize nasıl göründüklerinin incelenmesidir (Holt ve Sandberg, 2013). Bu çalışmada fenomenoloji yönteminin tercih edilmesinin temel nedeni, velilerin özel okul tercih etme süreçlerinde yaşadıkları deneyimlerin ve bu deneyimlerin onların zihninde nasıl anlam bulduğunun detaylı bir şekilde ortaya konulmak istenmesidir. Velilerin tercih süreçlerini etkileyen faktörleri ve bu süreçteki düşünce yapılarını anlamak, onların gözünden eğitim dünyasını daha iyi kavrayabilmeyi sağlar. Bu nedenle fenomenolojik yaklaşım, velilerin deneyimlerini kendi perspektiflerinden analiz etmeye olanak tanıdığı için, bu çalışmanın amaçlarına uygun ve güçlü bir yöntem olarak tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu 2023-2024 eğitim öğretim yılında Erzurum ili Aziziye, Palandöken ve Yakutiye merkez ilçelerindeki ilköğretim, ortaokul ve liselerde çocuğu öğrenim gören 32 veliden oluşmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi veri toplama/analizi için geniş bir aralığı içeren çeşitli durumların saptanıp seçilmesini ifade etmektedir (Christensen, Johnson ve Turner, 2015). Araştırmada, olguları daha iyi anlayabilmek için ulaşılabilen maksimum farklı sosyo-kültürel özelliklere sahip eğitim bölgeleri ve okul kademeleri öncelikle aranan kriterlerdir. Çalışma grubunda yer alan katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların 15 kadın ve 17 erkek olmak üzere toplam 32 veliden oluştuğu görülmektedir. Meslek değişkenine göre; sekiz öğretmen, beş mühendis, dört akademisyen, üç doktor, üç esnaf, iki hemşire, iki sağlık personeli, iki ev hanımı, bir veteriner, bir muhasebeci ve bir emekli veli bulunmaktadır. Eğitim durumu değişkenine göre velilerin beşi lise, ikisi ön lisans, yedisi lisans, 12’si yüksek lisans ve altısı da doktora mezundur. Bununla birlikte 11 velinin çocuğu ilköğretim, 11 velinin çocuğu ortaokulda ve 10 velinin çocuğu ise lisede öğrenim görmektedir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla kişisel bilgi formundan yararlanılmıştır. Bununla birlikte araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan ve açık uçlu soruların yer aldığı yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu hazırlama sürecinde ilgili alan yazın taranmış ve iki alan uzmanından görüş alınmıştır. Bu doğrultuda toplam üç sorunun yer aldığı yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunda şu sorular yer almaktadır: (i) Çocuğu-

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Katılımcılar	Cinsiyet	Meslek	Eğitim Durumu	Çocuğun Eğitim Kademesi
K1	Erkek	Doktor	Yüksek Lisans	Lise
K2	Kadın	Doktor	Doktora	İlkokul
K3	Kadın	Ev Hanımı	Lise	Ortaokul
K4	Erkek	Öğretmen	Lisans	Ortaokul
K5	Erkek	Akademisyen	Doktora	Lise
K6	Kadın	Öğretmen	Yüksek Lisans	Ortaokul
K7	Erkek	Mühendis	Doktora	Ortaokul
K8	Kadın	Öğretmen	Yüksek Lisans	Ortaokul
K9	Kadın	Akademisyen	Doktora	İlkokul
K10	Kadın	Veteriner	Yüksek Lisans	Lise
K11	Erkek	Hemşire	Yüksek Lisans	Lise
K12	Erkek	Akademisyen	Doktora	İlkokul
K13	Kadın	Mühendis	Yüksek Lisans	İlkokul
K14	Erkek	Esnaf	Lise	Ortaokul
K15	Erkek	Akademisyen	Doktora	İlkokul
K16	Erkek	Esnaf	Lisans	İlkokul
K17	Kadın	Doktor	Yüksek Lisans	Lise
K18	Kadın	Öğretmen	Lisans	İlkokul
K19	Erkek	Esnaf	Lise	Lise
K20	Kadın	Sağlık Personeli	Yüksek Lisans	Ortaokul
K21	Kadın	Ev Hanımı	Lise	Lise
K22	Erkek	Öğretmen	Lisans	Ortaokul
K23	Kadın	Hemşire	Ön Lisans	Lise
K24	Erkek	Öğretmen	Yüksek Lisans	Ortaokul
K25	Erkek	Mühendis	Lisans	İlkokul
K26	Kadın	Öğretmen	Lisans	Ortaokul
K27	Erkek	Sağlık Personeli	Lise	Lise
K28	Erkek	Mühendis	Yüksek Lisans	İlkokul
K29	Kadın	Muhasebeci	Yüksek Lisans	Ortaokul
K30	Kadın	Öğretmen	Lisans	Lise
K31	Erkek	Mühendis	Yüksek Lisans	İlkokul
K32	Erkek	Emekli	Ön Lisans	İlkokul

nuzu özel okula gönderme nedenleriniz nelerdir? (ii) Özel okuldan beklentileriniz nelerdir? (iii) Özel okul, beklentilerinizi karşılamak için neler yapmaktadır? Görüşme formları katılımcılarla yüz yüze görüşmeler yapılmak suretiyle uygulanmıştır. Görüşmelerin sırasında katılımcılara sonda soruları yöneltilmiştir.

Araştırma verilerinin analizi için içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. İçerik analizi, toplanan verilerin ilk olarak kavramsallaştırılması, ardından ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir şekilde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanmasını amaçlayan veri analizi tekniğidir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Araştırmada öncelikle katılımcı görüşleri K1, K2, K3, ... ,K32 şeklinde kodlanmıştır. Ardından tüm katılımcı görüşleri incelenmiş

ve temalar oluşturulmuştur. Son olarak katılımcı görüşleri anlamca uygun temalara yerleştirilmiştir. Katılımcı görüşleri ile ilişkilendirildikleri temaların uyumlu olup olmadıklarının belirlenmesi için uzman görüşlerine başvurulmuş ve uzmandan katılımcı görüşlerinin verilen temalara yerleştirilmesi istenmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini belirlemek için Miles ve Huberman'ın (1994) "Uzlaşma Yüzdesi (P) = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100" formülü kullanılmıştır. Miles ve Huberman'a (1994) göre uzlaşma yüzdesinin %70 ve üzerinde olması araştırmanın güvenilirliği için yeterlidir. Bu çalışma için güvenilirlik ~%87 olarak bulunmuş, araştırmanın yeterli düzeyde güvenilir olduğu belirlenmiştir.

BULGULAR

Araştırma kapsamında velilerin çocuklarını özel okula gönderme nedenlerine ilişkin görüşleri Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2 incelendiğinde velilerin çocuklarını özel okula gönderme nedenleri teması; eğitim-öğretime ilgi, hizmet ve olanaklar ve öğrenciye ilgi olmak üzere üç alt tema altında değerlendirilmiştir. Eğitim-öğretime ilgi alt temasına ilişkin veli görüşleri; eğitim kalitesi (n=14), tecrübeli/kaliteli öğretmenler (n=7), akademik başarı (n=6), yabancı dil eğitimi (n=3), etütler ve soru çözümü (n=2), merkezi sınavlara yönelik çalışmalar (n=2), merkezi sınav başarıları (n=2), öğretmen devamlılığı (n=1), öğretmen ve personel seçimini (n=1) ve milli ve manevi değerlerin aktarımı (n=1) ifadeleri olduğu belirlenmiştir. Eğitim-öğretime ilgi alt temasına ilişkin bazı velilerin görüşleri şu şekildedir:

İyi bir eğitimin ve tecrübeli öğretmenlerin olması (K14).

Okulun vermiş olduğu kaliteli eğitimden dolayı. Çünkü okulun başarı ortalaması yüksek (K24).

Çocuğumun lise eğitiminin iyi olmasını ve üniversitede iyi bir bölüm kazanmasını istediğimden bu okulu seçtim (K30).

Tablo 2. Velilerin Çocuklarını Özel Okula Gönderme Nedenleri

Tema	Kod	Frekans
Eğitim-Öğretime İlgi	Eğitim kalitesi	14
	Tecrübeli/kaliteli öğretmenler	7
	Akademik başarı	6
	Yabancı dil eğitimi	3
	Etütler ve soru çözümü	2
	Merkezi sınavlara yönelik çalışmalar	2
	Merkezi sınav başarıları	1
	Öğretmen devamlılığı	1
	Öğretmen ve personel seçimini	1
	Milli ve manevi değerlerin aktarımı	1
Hizmet ve Olanaklar	Okul güvenliği	10
	Okul konumunun uygunluğu	9
	Beslenme hizmetleri	5
	Tam gün eğitim	5
	Sosyal, sportif ve kültürel faaliyetler	5
	İyi arkadaş çevresi	4
	Fiziki imkanlar	3
	Sınıf mevcutlarının kalabalık olmaması	3
	Okul disiplini	2
	Seçkin veliler	1
	Eğitim kampüsü içerisinde yer alma	1
Öğrenciye İlgi	Öğretmen ve idarecilerin ilgisi	5
	Çocuk gelişimine olan katkı	3
	Öğretmenlerin yaklaşımı	1

Öğretmenlerin kaliteli olması. Kendi alanlarında en iyi öğretmenleri okulda çalıştırmaları seçimimde etkili oldu (K23).

Okulun il genelindeki başarı durumunun iyi olması (K31).

Yabancı dil eğitimi iyi. Hem yabancı dil öğretmenleri yetenekli hem de ders saatleri devlet okullarından fazla (K29).

Etütlerin olması, soru çözümlerinin olması (K4).

Merkezi sınavlara hazırlığı ciddiye alınması (K22).

Devlet okullarındaki öğrencilerin tayin problemleri yüzünden sürekli öğretmen değişimi sıkıntısından dolayı özel okulu tercih ettik (K16).

Hizmet ve olanaklar alt temasına ilişkin veli görüşleri; okul güvenliği (n=10), okul konumunun uygunluğu (n=9), beslenme hizmetleri (n=5), tam gün eğitim (n=5), sosyal, sportif ve kültürel faaliyetler (n=5), iyi arkadaş çevresi (n=4), fiziki imkanlar (n=3), sınıf mevcutlarının kalabalık olmaması (n=3), okul disiplini (n=2), seçkin veliler (n=1), eğitim kampüsü içerisinde yer alma (n=1) ifadeleri olduğu belirlenmiştir. Hizmet ve olanaklar alt temasına ilişkin bazı velilerin görüşleri şu şekildedir:

Okul çocuğumun güvenliğini sağlamak amacıyla çeşitli önlemler almaktadır. Okula giriş-çıkışlar kontrol ediliyor ve güvenli bir ortam sunuyor (K6).

Okulun şehir kalabalığından uzak olması (K23).

Kahvaltı dahil olmak üzere çocuğuma beslenme hizmeti sunması (K2).

Evime yakın olması. Çalışma hayatında olduğum için bu okulun tam gün olması bir avantaj. Bu da okul tercihimde bir sebepti (K8).

Sınıfta/okulda sosyal faaliyetlerin olması. Yine sportif faaliyetlere de önem verilmesi. Bu faaliyetler spor salonu ve konferans salonlarında yapılıyor. Bu faaliyetlere bazen veliler de katılıyor. (K31).

Çocuğumun iyi bir arkadaş çevresinde büyümesi gerektiğini düşündüğümünden dolayı özel okul tercih ettim (K10).

Fiziki imkânlarının iyi olması ve sınıf mevcutlarının fazla olmaması (K15).

Öğrenciye ilgi alt temasına ilişkin veli görüşleri; öğretmen ve idarecilerin ilgisi (n=5), çocuk gelişimine olan katkı (n=3) ve öğretmenlerin yaklaşımı (n=1) ifadeleri olduğu belirlenmiştir. Eğitim-öğretime ilgi alt temasına ilişkin bazı velilerin görüşleri şu şekildedir:

Öğretmen ve idari personelin ilgili olması önemli oldu. Okulla ilgili öğrenmek istediklerimi bana anlattılar. Okulla ilgili tereddütlerimi giderdiler (K18).

Özel okul seçmemde ilk önceliğim, okulun öğrenciden alacağı ücret değil, öğrenciye neler katabileceği, onu nasıl daha donanımlı hale getirebileceği oldu (K26).

Öğretmenin çocuğuma yaklaşımının destekleyici, hoşgörülü ve özgüven aşılayıcı olması (K13).

Bulgular, velilerin karar sürecinde “eğitim kalitesini birincil kriter olarak gördüklerini net biçimde ortaya koymaktadır. Bu durum, ailelerin eğitim yatırımını uzun vadede bir “insan sermayesi” stratejisi olarak değerlendirdiğini düşündürmektedir. Ayrıca güvenlik ve konum gibi maddi

imkânlarla dair faktörlerin yüksek frekansta vurgulanması, velilerin okul seçiminde hem akademik hem de çevresel riskleri minimize etmeye çalıştıklarını göstermektedir. Öğrenciye ilgiye ilişkin kodlar ise, duygusal iklimin ve bireysel takibin başarı kadar önemli olduğunu, böylece okulların “bakım gözetim” fonksiyonuna dair algının güçlendiğini işaret etmektedir.

Velilerin özel okuldan beklentilerine ilişkin görüşleri Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3 incelendiğinde velilerin özel okuldan beklentileri teması; okul yönetiminden beklentiler ve öğretmenlerden beklentiler olmak üzere iki alt tema altında değerlendirilmiştir. Okul yönetiminden beklentiler alt temasına ilişkin veli görüşleri; öğrenci başarısı (n=7), hijyen (n=6), okulun güvenli olması (n=5), rehberlik servisinin etkin olması (n=5), yabancı dil eğitimi (n=5), sosyal, kültürel, sportif etkinlikler (n=5), iyi bir arkadaş çevresi (n=5), okul-veli iletişimi (n=4), disiplin (n=3), merkezi sınavlara hazırlık (n=2), okul/eğitim sevgisi (n=2), etütler/kurslar (n=1) ve sağlıklı yemek verilmesi (n=1) ifadeleri olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3. Velilerin Özel Okuldan Beklentileri

Tema	Kod	Frekans
Okul yönetiminden beklentiler	Öğrenci başarısı	7
	Hijyen	6
	Okulun güvenli olması	5
	Rehberlik servisinin etkin olması	5
	Yabancı dil eğitimi	5
	Sosyal, kültürel, sportif etkinlikler	5
	İyi bir arkadaş çevresi	5
	Okul-veli iletişimi	4
	Disiplin	3
	Merkezi sınavlara hazırlık	2
	Okul/eğitim sevgisi	2
	Etütler/kurslar	1
	Sağlıklı yemek verilmesi	1
Öğretmenlerden beklentiler	Kaliteli eğitim	13
	Öğrenci yeteneklerinin ortaya çıkarılmasına yardımcı olma	5
	Öğrenci gelişimine katkı	5
	Öğretmenlerin ilgili olması	3
	Düzenli çalışma/ders takibi	3
	Ahlak eğitimi	3
	Öğrencinin sorumluluk bilinci kazanmasını sağlama	2
	Öğretmenlerin özverili olması	1
	Öğrencinin verimli/planlı bir şekilde çalışmasını sağlama	1
	Kitap okuma alışkanlığı	1

tir. Okul yönetiminden beklentiler alt temasına ilişkin bazı velilerin görüşleri şu şekildedir:

Çocuğumun güzel bir üniversite kazanmasını istiyorum. Verilen ücreti hak eden bir eğitimim sunulması için okul yönetiminin gerekeni yapması lazım (K27).

Beslenme, güvenlik ve temizlik hizmetlerini iyi olması (K22).

Rehber öğretmenin düzenli olarak ilgilenmesi. Ders takibinin düzenli olması. Öğrenciler arasında yaşanan akran zorbalıkları veya uyumsuzluklara müdahale edip çözüm üretmeleri (K18).

İyi bir yabancı dil eğitimi vermesi. Çünkü yabancı dil öğrenmesi çocuğumun geleceği için önemli (K15).

Sosyal ve kültürel faaliyetlerin daha çok desteklenmesi (K24).

Okula gelen öğrenci profilinin iyi olmasını istiyorum. Okul yönetiminin de buna dikkat ettiğini düşünüyorum (K20).

Aileyi çocuğun gelişimi hakkında düzenli bilgilendirme (K31).

Okul yönetiminin disiplini sağlaması (K32).

Öğretmenlerden beklentiler alt temasına ilişkin veli görüşleri; kaliteli eğitim (n=13), öğrenci yeteneklerinin ortaya çıkarılmasına yardımcı olma (n=5), öğrenci gelişimine katkı (n=5), öğretmenlerin ilgili olması (n=3), düzenli çalışma/ders takibi (n=3), ahlak eğitimi (n=3), öğrencinin sorumluluk bilinci kazanmasını sağlama (n=2), öğretmenlerin özverili olması (n=1), öğrencinin verimli/planlı bir şekilde çalışmasını sağlama (n=1) ve kitap okuma alışkanlığı (n=1) ifadeleri olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerden beklentiler alt temasına ilişkin bazı velilerin görüşleri şu şekildedir:

Çocuğumun geleceği için iyi bir eğitim vermesi. Okul çocuğumun iyi yerlere gelmesi için kaliteli eğitim vermeli (K16).

Çocuğumun sahip olduğu yeteneklerinin ortaya çıkarılmasına yardımcı olma (K2).

Çocuğumla özel olarak ilgilenilsin. Eksiklikleri giderilsin. Psikolojik, sosyal ve akademik yönden en iyi şekilde gelişimine katkıda bulunulsun (K4).

Ders takibinin düzenli olmasını bekliyorum. Bu şekilde çocuğum anlatılanları tam olarak öğrenebilsin (K18).

Karakterli, ahlaklı, özgüven sahibi, sorumluluğunun bilincinde olan çocuklar yetiştirmesidir. (K13).

Velilerin beklenti seti iki eksende yoğunlaşmaktadır: (1) Çıktı odaklı beklentiler – kaliteli eğitim, yüksek akademik performans, yabancı dil ve sınav başarısı; (2) Süreç odaklı beklentiler – hijyen, güvenlik, rehberlik, iletişim ve sosyal duygusal gelişim. Bu ikili yapı, okulların yalnızca “bilgi aktarım merkezi” değil, aynı zamanda “bakım ve gelişim ekosistemi” olarak konumlanması gerektiğine işaret eder. Öğretmenlerden talep edilen niteliklerin hem pedagojik uzmanlık (düzenli ders takibi, yetenek geliştirme) hem de karakter eğitimi (ahlak, sorumluluk) boyutu taşıması, Türkiye’de velilerin okulu değer aktarımının kritik aktörü olarak gördüğünü göstermektedir.

Özel Okulun, veli beklentilerini karşılamak için yaptıkları Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4 incelendiğinde özel okulun, veli beklentileri karşılamak için yaptıkları teması; okul yönetiminin yaptıkları

Tablo 4. Özel Okulun, Veli Beklentilerini Karşılama İçin Yaptıkları

Tema	Kod	Frekans
Okul yönetiminin yaptıkları	İletişim	14
	Bilgilendirme	9
	Sınav	9
	Güvenli ortam	6
	Sosyal, kültürel, sportif faaliyetler	4
	Disiplin	2
	Yemek hizmetleri	2
	Yabancı dil eğitimi	2
Öğretmenlerin yaptıkları	Etüt çalışması	8
	Öğrenci gelişimine katkı	5
	Bireysel ödevlendirme	5
	Nitelikli eğitim	3
	Öğrenci takibi	3
	Özel ders	2

ve öğretmenlerin yaptıkları olmak üzere iki alt tema altında değerlendirilmiştir. Okul yönetiminin yaptıkları alt temasına ilişkin veli görüşleri; iletişim (n=14), bilgilendirme (n=9), sınav (n=9), güvenli ortam (n=6), sosyal, kültürel, sportif faaliyetler (n=4), disiplin (n=2), yemek hizmetleri (n=2) ve yabancı dil eğitimi (n=2) ifadeleri olduğu belirlenmiştir. Okul yönetiminin yaptıkları alt temasına ilişkin bazı velilerin görüşleri şu şekildedir:

Bizimle iletişim halinde olarak çocuğumuz hakkında her şeyden bizi haberdar ediyorlar (K1).

Okulda rehberlik öğretmeni bizlere her daim ulaşıyor. Çocuğumuzun ödevlerini ve okuduğu kitapların takibi yapıyor ve telefonla bize bilgi veriliyor (K20).

Düzenli olarak bilgilendirme toplantıları, veli-öğretmen görüşmesi gibi fırsatlar sunarak öğrencilerin akademik ve sosyal gelişimine ilişkin geri bildirimler verilmektedir (K6).

Belirli aralıklarla deneme sınavları yapıp, denemede detaylı bir şekilde öğrencimin seviyesi hakkında sms yoluyla bilgi vermektedirler (K26).

Öğrenci güvenliği yüksek oranda sağlanmaktadır. İznim olmadan çocuğumuzun okuldan ayrılmasına izin verilmiyor. Güvenlik görevlileri işlerini özenle yapıyorlar (K18).

Sınıf içindeki etkinlikler (oyun, yarışma, öğrenci sunumları vb.) yanında okul dışı öğrenme faaliyetleri de (açık havada ders, çeşitli mekanlara geziler, kültürel etkinlikler, spor etkinlikleri vb.) okul bünyesinde gerçekleştirilmektedir (K15).

Müdür Bey okulda disiplinli sağlamaktadır. Okulun çevresinde problem oluşturacak durumlara anında müdahale etmektedir (K19).

Öğretmenlerin yaptıkları alt temasına ilişkin veli görüşleri; etüt çalışması (n=8), öğrenci gelişimine katkı (n=5), bireysel ödevlendirme (n=5), nitelikli eğitim (n=3), öğrenci takibi (n=3) ve özel ders (n=2) ifadeleri olduğu belirlenmiştir.

tır. Öğretmenlerin yaptıkları alt temasına ilişkin bazı velilerin görüşleri şu şekildedir:

Beklentilerimi büyük ölçüde karşılamaktadır. Etüt çalışması yapmaktadır. Çocuğumuzun eksikliklerini belirleyip bu eksikliklere yönelik özel dersler vermektedir (K4).

Okulumuzdan çok memnunuz. Dersler güzel işleniyor, etütler yapılıyor. Çocuklar bu şekilde eksikliklerini tamamlıyor. Çocuğumuzun anlamadığı konular tekrar anlatılıyor. Soru çözümleri ve etütler yapılıyor (K27).

Beklentileri karşılamada öncelik öğretmene düşmektedir. Öğretmenimiz, çocuğumuzun her alandaki gelişimi için çaba sarf etmektedir. Çocuğumuzun hangi alanda eksikliği varsa bize bildiriyor. Biz de bu alandaki eksikliklerini gidermesi için çocuğumuza hem evde çalışmalar yaptırıyoruz hem de okulda etütlere katılımını sağlıyoruz (K15).

Öğretmenler düzenli olarak bireysel ödevlendirme yaparak derslerini sürekli kontrol ediyorlar (K1).

Okul yönetimi ve öğretmen uygulamaları, velilerin beklenti matrisiyle büyük oranda örtüşmektedir. Yönetim karnasında en yüksek frekansın “iletişim ve bilgilendirme”ye ait olması, ebeveynlerin şeffaf ve güncel veri akışı talebinin karşılandığını göstermektedir; bu durum müşteri memnuniyeti mantığıyla paraleldir. Öğretmen cephesinde öne çıkan “etüt ve bireysel ödevlendirme” ise, farklı başarı düzeylerine göre uyarlanmış öğretim tasarısının uygulandığını düşündürmektedir. Ancak disiplin, yemekhane ve yabancı dil gibi alanlarda görece düşük frekans, bazı hizmet bileşenlerinde iyileştirme fırsatlarına işaret etmektedir. Genel olarak bulgular, özel okulların “hizmet sunan” ve “öğrenme sağlayan” rollerini dengelemeye yönelik sistematik çaba içerisinde olduklarını ortaya koymaktadır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Velilerin özel okul tercih nedenlerinde en fazla, eğitim kalitesi görüşünün ifade edildiği; bu görüşü sırasıyla okul güvenliği, okul konumunun uygunluğu, tecrübeli/kaliteli öğretmenler ve akademik başarı görüşünün ifade edildiği belirlenmiştir. Özel okul tercih nedenlerinde en fazla eğitim kalitesi görüşünün ifade edilmesinde velilerin, özel okulların eğitim imkanları açısından diğer okullara nazaran daha pozitif unsurlara sahip olduklarına yönelik algılamaları sebebiyet vermiş olabilir. Bununla birlikte velilerin özel okul tercihlerinde en fazla ifade edilen diğer görüşün okul güvenliği ifadesinin olması, onların çocuklarının güvenliği için özel okulların daha fazla imkân sunduğu yönündeki algıdan kaynaklanabilir. Bu çalışmanın bulgularını destekler şekilde Kurada ve Özdemir’in (2022) çalışmalarında velilerin özel okul tercihlerinde önem sırasına göre; eğitim kalitesi, sınıf mevcudunun azlığı, öğrenciye yakın ilgi, yabancı dil eğitimi, güvenlik, öğretmen kalitesi, temizlik ve merkezi sınavlarda gösterilen başarı unsurlarının etkili olduğu tespit edilmiştir. Supramaniam, Kularajasingam ve Sharmin’in (2019) çalışmalarında velilerin özel okul tercihlerinde; okulun kalitesi, gelecek seçeneği ve ebeveynlerin

gelir düzeyi faktörlerinin etkili olduğu belirlenmiştir. Bayar ve Akın (2023) ise velilerin özel okulu tercih etme sebeplerini akademik başarı, sosyal ve sportif faaliyetler, güvenli olması, okul binasının donanımı, güvenlik ve hijyen, dinamik ve genç kadro olarak bulmuşlardır. Bozyiğit'in (2017) çalışmasında velilerin özel okul tercihlerinde en önemli kriterlerin öğretmen ve okulun akademik başarısı olduğu belirlenmiştir. Çelikten'in (2010) çalışmasında velilerin okul tercihinde eğitim kadrosu, yabancı dil eğitim düzeyi veya okulun akademik başarısının ön planda olduğu belirlenmiştir. Parlar'ın (2006) çalışmasında velilerin özel okul tercihlerinde en fazla öğretmenlerin mesleki becerilerini ortaya koymasına, okulun yabancı dil öğretim başarısına ve öğrenci kişilik gelişimine ilişkin okulun sağladığı imkanlara önem verdikleri tespit edilmiştir. Perwita ve Widuri'nin (2023) yaptıkları çalışmada velilerin özel okul tercihlerinde; akademik başarı, okul olanakları, öğretmen kalitesi, okul performansı, tanınmış üniversitelerin kabul ettiği mezun sayısı, okulların uyguladığı disiplin, toplu taşıma ile ulaşılabilir stratejik konumlar ve okul olanaklarının tamamı gibi faktörlerin baskın olduğu belirlenmiştir. Kimaro'nun (2015) çalışmasında velilerin okulun altyapısının iyi olması, eğitim-öğretim materyallerinin varlığı, okula erişim ve çocuk davranışları nedenlerinden özel okulları tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Karakulah'ın (2019) çalışmasında velilerin özel okulları tercihlerinde yabancı dil öğretiminin ön planda olduğu, bunu öğrencilerle iletişim ve öğrencilere yönelik ilgi-koruma ve disiplin uygulamalarının takip ettiği tespit edilmiştir. Karakurt'un (2021) çalışmasında ise velilerin özel okul tercihlerinde öncelikle akademik kadronun niteliği, eğitimde bireysel farklılıklara göre öğrenci ihtiyaçlarına cevap verilmesi ve okulun ulusal sınavlardaki başarısı kriterlerinin ön planda bulunduğu belirlenmiştir. Ved ve MPM'nin (2021) yaptıkları çalışmada velilerin özel okul tercihlerini etkileyen yedi faktörün olduğu belirlenmiştir. En önemli etkiye sahip olan faktörün okul ortamı olduğu; bunu sırasıyla okulun kalitesi, okulun sunduğu müfredat etkinlikleri, eğitimin kalitesi, öğrenci refahı, ebeveynlerin katılımı ve ikamet edilen bölgeye yakınlık faktörlerinin takip ettiği tespit edilmiştir. Nazari ve Dadman'ın (2021) çalışmalarında ise Afgan ebeveynlerin özel okul tercihlerinde; güvenlik tehditleri, dijital eğitim sistemi ve profesyonel öğretmenlerin bulunması unsurlarının etkili olduğu belirlenmiştir. Doğan'ın (2020) çalışmasında ise öğretmen ve okul yöneticisi olan ebeveynlerin, özel okulların; akademik başarıyı desteklediği, fiziki ortam açısından zengin olduğu, ders dışı etkinliklerin daha fazla olduğu, çalışan velilere kolaylık sağladığı ve öğrencilerin ilerlemesine katkı sağladığı yönünde olumlu yönlerini ifade ettikleri belirlenmiştir. Ukpör, Ubi ve Okon'un (2012) çalışmalarında okul faaliyetlerinin etkin denetimi, iyi sonuçlar alınması, eğitim standardının ve disiplin düzeyinin bölgedeki devlet okullarına göre daha yüksek olmasının velilerin özel okul tercihlerinde rol oynadığı belirlenmiştir. Ali, Umar ve Khan'ın (2022)

yaptıkları çalışma sonucunda özel okullardaki din eğitimi, modern müfredat, özel okulların üstünlük kompleksi oluşturdıkları düşüncesi, kaliteli eğitim, uygulamalı olumlu öğrenme deneyimi ve daha iyi altyapı olanakları nedeniyle iyi bir üne sahip olmaları nedeniyle veliler tarafından tercih sebebi olduğu belirlenmiştir. Ullah ve Hussain (2020) ise velilerin; akademik performans, personel kalitesi, personel bağlılığı, müfredat standardı ve öğrencilerin güven düzeyi gibi konularda özel okulları tercih ettiklerini tespit etmiştir.

Velilerin özel okuldan beklentilerinde en fazla kaliteli eğitim ifadesi ön plana çıkmıştır. Velilerin özel okuldan diğer beklentileri ise; öğrenci başarısı, hijyen, okulun güvenli olması, rehberlik servisinin etkin olması, yabancı dil eğitimi, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler, iyi bir arkadaş çevresi, öğrenci yeteneklerinin ortaya çıkarılmasına yardımcı olma ve öğrenci gelişimine katkı olarak ifade edilmiştir. Velilerin özel okuldan beklentilerinde özellikle kaliteli eğitim ifadesini belirtmeleri, onların çocuklarının eğitimi için sundukları maddi ve manevi destekler karşılığında özel okuldan bunun karşılığını öğrenci başarısı olarak görme isteği olabilir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde benzer bulguların olduğu tespit edilmiştir. Örneğin Gülünay'ın (2022) çalışmasında velilerin eğitim-öğretim kalitesi yüksek, ilgili, okul yönetimi ve öğretmenleri ile rahat iletişim kurulabilen, güvenli ve öğretmen kalitesinin yüksek olduğu bir okul beklentisi içerisinde oldukları tespit edilmiştir. Bununla birlikte Dačevová ve Němec'in (2023) çalışmalarında ebeveynlerin çocukları için olan akademik beklentileri dil okuryazarlığı, finansal okuryazarlık ve ortaokula giriş sınavını başarıyla geçmek için gereken geniş bilgi ve beceriler iken; çocuklarının kişisel eğitimine olan beklentileri ise sosyal beceriler, kültürel bilgi, el becerileri, etik değerler, öğrenme özgürlüğü ve yaşam boyu öğrenme olarak tespit edilmiştir. Namraksa ve Kraiwani'ın (2023) çalışmasında ise ebeveynlerin; öğretim ve öğrenim kurslarının öğrencilerin daha yaratıcı ve iddialı olmalarına yardımcı olması, uluslararası standartları karşılayan ve öğrencilerin yeteneklerine göre uyarlanabilen modern bir müfredat, okulun güvenilir öğretim kalitesiyle iyi bir itibara sahip olması, yeterli olanaklara sahip güvenli bir binaya sahip olma ve elektronik cihazların ve çeşitli çevrimiçi medyaların nasıl kullanılacağına dair derslerin olması beklentisinde oldukları belirlenmiştir. Bağcı'nın (2019) çalışmasında da velilerin öncelikli olarak okullardan çocuklarının mutlu/özgüvenli olmaları, kendini ifade edebilmeleri ve sosyal kişiliklerinin gelişmesini destekleme beklentisinde oldukları belirlenmiştir.

Özel okulun, veli beklentilerini karşılamak için yaptıklarında en fazla iletişim ifadesi görüşünün belirtildiği tespit edilmiştir. Özel okulun, veli beklentilerini karşılamak için diğer yaptıkları ise; bilgilendirme, sınav, etüt çalışması, güvenli ortam, öğrenci gelişimine katkı ve bireysel ödevlendirme olarak ifade edilmiştir. Özel okulun, veli beklentilerini karşılama noktasında yaptıklarında en fazla iletişim

görüşünün ifade edilmesinde öğrenci ile ilgili olan hususların veli ile paylaşılması noktasında özel okulların daha çok hassasiyet gösterdiğine yönelik algılamalar sebebiyet vermiş olabilir. Nartgün ve Kaya'nın (2019) çalışmalarında veli beklentilerini karşılamaya yönelik olarak en fazla öğretmenlere yönelik olarak öğrenciye bilgiye ulaşma yolunu gösterme; yönetime yönelik olarak okul aile birliklerinin kurulması ve okulun fiziksel koşul ve donanımına yönelik olarak da dersliklerde ve koridorlarda materyal zenginliği ile veli beklentilerinin karşılandığı belirlenmiştir. Pungbangkradee ve Eamoraphan'ın (2015) yaptıkları çalışmada velilerin çoğunun insan kaynakları yönetimi ve genel yönetim açısından okul yönetiminden memnun oldukları belirlenmiştir. Buna karşılık Kaya ve Yazıcıoğlu'nun (2021) özel gereksinimli çocuklarını özel okullara gönderen velilerle yapılan çalışmalarında ise özel okullardaki olumsuz öğretmen tutumları, yetersiz rehberlik hizmetleri ve özel gereksinimli çocuğu okulda istememe gibi durumlar nedeniyle velilerin sorunlar yaşadıkları ve bu sorunlar neticesinde devlet okullarına yöneldikleri belirlenmiştir.

Velilerin özel okul tercihleri hakkındaki görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma birtakım sınırlılıkları içermektedir. Bu çalışmaya ilkökul, ortaokul ve liselerde çocuğu öğrenim gören veliler dahil edilmiştir. Diğer çalışmalara anaokulunda çocukları öğrenim gören veliler de dahil edilebilir ve daha büyük bir örneklem grubuyla bu çalışma tekrarlanabilir. Aynı zamanda bu çalışma nitel desende tasarlanmıştır. Benzer çalışmalar nicel ya da karma desende tekrarlanabilir. Araştırmada velilerin özel okul tercihlerinde ve özel okul beklentilerinde eğitimin kalitesi görüşünün ön planda olması; eğitimin kalitesine etki edebilecek unsurların dikkate alınması gerektiği sonucunu ortaya çıkardığını söylemek mümkündür. Bununla birlikte özel okullara yönelik yapılan çıkarımların resmi okullar için de yapılabileceği söylenebilir. Bu bağlamda özel okullarda olduğu gibi resmi okullarda da velilerle iletişim kanallarının yoğun olarak kullanılması sağlanabilir. Bu amaçla okul rehberlik hizmetleri etkin olarak işe koşulabilir. Okulların fiziki şartları iyileştirilebilir. Sınıf mevcutlarının kalabalık olması engellenebilir. Okullarda güvenliğin sağlanması için öğretmenlerin yanı sıra güvenlik personellerinden de yararlanılabilir. Öğretmenlerin periyodik olarak mesleki gelişim ihtiyaçları karşılanabilir. Özel okullarda olduğu gibi resmi okullarda da öğrenci gelişiminin etkin olarak ve çeşitli araçlar kullanılarak takip edilmesi ve velileri bu doğrultuda bilgilendirme çalışmaları yapılabilir. Özel okul velilerinin çocuklarının eğitimi için okullara maddi kaynak aktardıkları, ev ortamında da çocuklarının eğitimi destekleyici çalışmalarda bulundukları ve bunun karşılığını da özel okullardan akademik başarı olarak almak istedikleri söylenebilir. Buradan hareketle resmi okullarda çocukları olan velilerin de, çocuklarının eğitim-öğretim etkinliklerine olan ilgilerini ve desteklerini artırmaları sağlanabilir.

Etik Komite Onayı: Etik komite onayı Fırat Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan alınmıştır (Onay Numarası: 2024/04, Tarihi: 15.02.2024).

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması beyan etmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar finansal destek beyan etmemişlerdir.

Yazar Katkıları: Konsept – M.O., M.D.; Tasarım – M.O., M.D.; Denetleme – M.O., M.D.; Kaynak – M.O., M.D.; Malzemeler – M.O., M.D.; Veri Toplanması ve/veya İşlenmesi – M.O., M.D.; Analiz ve/veya Yorumlama – M.O., M.D.; Literatür Taraması – M.O., M.D.; Yazım – M.O., M.D.; Eleştirel İnceleme – M.O., M.D.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval was obtained from the Fırat University Social and Human Sciences Research Ethics Committee Social and Human Sciences Research Ethics Committee (Approval Number: 2024/04, Date: 15.02.2024)

Conflict of Interest: The authors have not declared any conflict of interest.

Funding: The authors have not declared any financial support.

Author Contributions: Concept – M.O., M.D.; Design – M.O., M.D.; Supervision – M.O., M.D.; Resources – M.O., M.D.; Materials – M.O., M.D.; Data Collection and/or Processing – M.O., M.D.; Analysis and/or Interpretation – M.O., M.D.; Literature Review – M.O., M.D.; Writing – M.O., M.D.; Critical Review – M.O., M.D.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

KAYNAKLAR

- Ali, M. M., Umar, A., & Khan, A. (2022). Factors determining the preference of parents regarding admission of their children in private schools: A case of district Vehari. *Pakistan Journal of Social Research*, 4(3), 326–334.
- Aslan, E. A. (2019). Türkiye'de özel okullaşma. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 263–276.
- Avşar, Z. (2016). Dershane ve özel okulların eğitim öğretim sistemimize etkileri. *Eğitime Bakış Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*(38), 38–42.
- Bağcı, Z. Ç. (2019). *Özel okul velilerinin okuldan beklentilerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bayar, A., & Akın, E. (2023). Velilerin özel okulları tercih etme sebeplerinin incelenmesi. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences (JOSHAS)*, 9(64), 2892–2900.
- Bozyiğit, S. (2017). Özel okulların eğitim hizmetlerine ilişkin veli beklentisi ve algısı: Nitel bir araştırma. *In International Congress on Political, Economic and Social Studies (ICPESS)* (Vol. 2, pp. 521–543).
- Canitez, M., & Kocabaş, İ. (2020). Özel ve devlet okulu yöneticilerinin örgüt çalışanlarını motive etme becerisi.

- Türkiye Eğitim Dergisi*, 5(1), 191–215.
- Çelikten, S. B. (2010). *Özel okul velilerinin okul tercihlerini etkileyen faktörler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Cerev, G., & Çoşkun, S. (2020). Özel okul öğretmenlerinin çalışma sorunları üzerine nitel bir araştırma: Elazığ ili örneği. *Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi*, 7(13), 125–142.
- Christensen, L. B., Johnson, R. B., & Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri: Desen ve analiz* (A. Aypay, Çev. Ed.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çiftçi, S., Yayla, A., & Sağlam, A. (2021). 21. yüzyıl becerileri bağlamında öğrenci, öğretmen ve eğitim ortamları. *Rumeli'de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*(24), 718–734.
- Çimen, B., & Karadağ, E. (2020). Özel okullarda çalışan öğretmenlerin çalışma şartları ve gelecek kaygıları üzerine görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 518–541.
- Dačevová, R., & Němec, J. (2023). A quality school from the perspective of parents' expectations. *The New Educational Review*, 74, 32–42.
- Dilara Keskin, H., & Turna, G. B. (2010). Ailelerin devlet ya da özel okul tercihlerini etkileyen faktörler: Rize örneği. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 411–426.
- Dinler, A., & Subaşı, B. (2003). *Dünyada ve Türkiye'de özel okullar*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.
- Doğan, S. (2020). As an educationalist working for a public school, would you send your child to a private school? Private schools in Turkey. *Research in Pedagogy*, 10(2), 417–435.
- Gülünay, S. (2022). *Velilerin özel okul tercih nedenlerinin incelenmesi (Sivas ili örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gürler, M. (2020). Devlet okuluyla özel okul arasındaki farklar. *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 1(1), 1–6.
- Güven, İ. (2019). *Eğitim tarihi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Holt, R., & Sandberg, J. (2013). Fenomenoloji ve örgüt teorisi. In H. Tsoukas & R. Chia (Eds.), *Felsefe ve örgüt teorisi* (İ. Anıl, Trans., pp. 215–249). Ankara: Nobel.
- Karakulah, Y. (2019). *Özel sektöre ait okulların tercih edilme nedenleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karakurt, H. D. (2021). *Velilerin özel okul seçim kriterleri ve bu kriterlerin dayandığı kişisel değerleri: Bir karma yöntem araştırması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karataş, S., & Varlık, S. (2019). Velilerin özel öğretim kurumlarını tercih etmesine etki eden faktörlerin incelenmesi: Ölçek geliştirme çalışması. *Turkish International Journal of Special Education and Guidance & Counseling*, 8(1), 1–15.
- Kaya, A., & Yazıcıoğlu, T. (2022). Experiences of parents sending their children with special needs to private schools. *Educational Academic Research*, 47, 118–127.
- Kimaro, R. H. (2015). *Parents' reasons for sending their children to lowest performing private secondary schools in Dar es Salaam region and their expectations* (Master's thesis). The Open University of Tanzania.
- Kırmızı, R. (2014). *Özel liselerin Türk eğitim sistemindeki yerinin iktisadi ve mali açıdan değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kurada, K. (2022). *Velilerin özel okul tercihlerinin planlı davranış teorisi bağlamında incelenmesi: Bir karma yöntem araştırması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kurada, K., & Özdemir, A. (2022). Planlı Davranış Teorisi bağlamında velilerin özel okul tercihlerini etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Okul Yönetimi*, 2(2), 87–105.
- Kurban, A. (2021). Devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin çocuklarını özel okullara kayıt yaptırtmasının nedenleri. *Asya Öğretim Dergisi*, 9(2), 19–33.
- Maral, M. (2022). Eğitimde özelleştirme politikaları açısından Türkiye, Çin ve Japonya'nın karşılaştırılması. *The Journal of Social Science*, 6(11), 60–94.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook: Qualitative data analysis*. Sage.
- Namraks, S., & Kraiwanit, T. (2023). Parental expectations for international schools in the digital age. *Universal Journal of Educational Research*, 2(1), 1–7.
- Nartgün, Ş., & Kaya, A. (2016). Özel okul velilerinin beklentileri doğrultusunda okul imajı oluşturma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 153–167.
- Nazari, Q., & Dadman, E. (2021). Factors influencing parents' choices about enrolling their children in private schools (A case study in Jalalabad city). *American International Journal of Social Science Research*, 7(1), 30–35.
- Parlar, H. (2006). *Velilerin özel okul tercihlerini etkileyen faktörler ve özel okulların durumu: Kahramanmaraş örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Perwita, D., & Widuri, R. (2023). Telaah pendidikan: Preferensi orang tua memilih sekolah swasta daripada sekolah negeri. *EQUILIBRIUM: Jurnal Ilmiah Ekonomi dan Pembelajarannya*, 11(1), 64–75.
- Pungbangkradee, N., & Eamoraphan, S. (2015). A study of parents' expectation and satisfaction towards school management in Nopparatpattanasas School, Bangkok Thailand. *Scholar: Human Sciences*, 7(2), 84–93.
- Sayılan, F. (2007). Küreselleşme ve eğitimdeki değişim. In *Küreselleşme ve eğitim* (pp. 59–81). Ankara: Dipnot Yayınları.
- Suppramaniam, S., Kularajasingam, J., & Sharmin, N. (2019). Factors influencing parents' decision in selecting private schools in Chittagong city, Bangladesh.

- International Journal of Recent Technology and Engineering*, 7(5), 318–330.
- Türer, A. (2006). *Eğitim bilimine giriş*. Sivas: Dilek Matbaası.
- Ukpor, C. O., Ubi, I. O., & Okon, A. E. (2012). Assessment of factors determining parents' preference for private secondary schools in rural communities of Cross River State. *Global Journal of Educational Research*, 11(2), 99–106.
- Ullah, S., & Hussain, I. A. (2020). To evaluate preference of parents sending their children to public or private schools in district Karak. *Bulletin of Education and Research*, 42(1), 67–77.
- Ünsal, S., & Çetin, A. (2019). Özel okul ve devlet okulunda görev yapmış sınıf öğretmenlerinin öğretim programlarını uygulamada karşılaştıkları farklılıklar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(4), 1541–1551.
- Uygun, S. (2003). Türkiye'de dünden bugüne özel okullara bir bakış (gelişim ve etkileri). *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 36(1), 107–120.
- Uysal, B. S. (2017). *Velilerin özel okul tercih nedenlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ved, A. S., & MPM, P. K. (2021). The factors impacting parental choice in picking non-public schools for their children. *Education and Urban Society*, 53(7), 761–777.
- Yaman, Z. (2021). Öğrenci ve ebeveynlerin özel okul tercihlerinde plasebo pazarlaması. *The Journal of International Educational Sciences*, 8(29), 297–307.
- Yirci, R., & Kocabaş, İ. (2014). Eğitim finansmanında özel okulların rolü ve alternatif bir model olarak sözleşmeli okullar. In *1. Eğitim Kongresi*, Antalya.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Extended Summary

Reasons for Parents Choosing Private Schools

PURPOSE

The purpose of this research is to determine the reasons why parents prefer private schools. It is thought that the research will shed light on the reasons behind why parents turn from public schools to private schools. However, a better understanding of the motivations and challenges behind parents' choices can help better meet the needs of students at all levels of the education system. At the same time, parents' perspective on how schools should be; It is thought that it can contribute to the development of more effective education strategies and policies by providing valuable information for educators, policy makers, school administrators and even the private sector. In line with this general purpose, answers were sought to the following questions:

- (i) What are the rationales for enrolling children in private educational institutions?
- (ii) What are your expectations from private school?
- (iii) What measures does the private school implement to ensure that it meets the expectations of its students?

METHOD

The research was carried out in the phenomenology pattern, which is one of the qualitative research patterns. The study group of the research consists of 32 parents whose children are studying in primary, secondary and high schools in the central districts of Erzurum, Aziziye, Palandöken and Yakutiye in the 2023-2024 academic year. Maximum diversity sampling method was used to determine the study group. In the research, a personal information form was used to determine the demographic characteristics of the participants. In addition, a semi-structured interview form developed by the researchers and containing open-ended questions was used. Content analysis method was used to analyze the research data.

RESULTS

Participants' views on the reasons for sending their children to private school; It was examined under three sub-themes: interest in education, services and opportunities, and interest in students.

Participants' views on their expectations from private schools; It was examined under two sub-themes: expectations from the school administration and expectations from the teachers.

Participants' opinions on what the private school does to meet parents' expectations; It was examined under two sub-themes: what the school administration did and what the teachers did.

DISCUSSION

The predominant rationale for parents opting for private schools pertains to the quality of education. A survey revealed that this viewpoint is predominantly attributed to factors such as enhanced school security, the school's strategic location, the expertise and qualifications of teaching staff, and its track record of academic excellence. The prevailing perception among parents that private schools offer a more robust array of educational opportunities may have been the primary factor motivating their decision to enrol their children in private schools. However, the fact that the most frequently expressed opinion of parents regarding private school preferences is school safety may be due to their perception that private schools offer more opportunities for the safety of their children.

The concept of "quality education" emerged as a predominant expectation among parents' expectations of private schools. It is important to note that other expectations of parents from private schools include the following: student success is expressed as hygiene, the safety of the school, the effectiveness of the guidance service, foreign language education, social, cultural and sports activities, a good circle of friends, helping to reveal student talents, contributing to student development. Parents' expectations from private schools may include quality education, and they may want to see student success in return for the material and moral support they provide for their children's education.

It has been determined that the most common form of communication is expressed in terms of what the private school does to meet parents' expectations. In order to satisfy parents' expectations, private schools may implement a variety of measures. These may be expressed in terms of the provision of information, the administration of examinations, the facilitation of study, the establishment of a safe environment, the contribution to student development, and the assignment of individual homework tasks. The hypothesis that private schools are more attentive to the disclosure of student-related issues to parents may have been the underlying factor in the expression of the most communicative opinion regarding the manner in which private schools address the expectations of parents.

CONCLUSION

In the research, the quality of education is at the forefront of parents' private school preferences and private school expectations; It is possible to say that it reveals that the factors that may affect the quality of education should be taken into consideration. However, it can be said that the inferences made for private schools can also be made for public schools. In this context, communication channels with parents can be used intensively in public schools as

well as in private schools. For this purpose, school guidance services can be used effectively. The physical conditions of schools can be improved. Crowded class sizes can be prevented. In order to ensure security in schools, security personnel as well as teachers can be used. Periodic professional development needs of teachers can be met. As in private schools, student development can be monitored effectively and using various tools in public schools, and parents can be informed accordingly.